

การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมสีแดงจีน-ไทย

A COMPARATIVE STUDY OF CHINESE-THAI PROLETARIATE LITERATURE

中泰红色文学比较研究

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีจีนสมัยใหม่และร่วมสมัย บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2554

วิทยานิพนธ์

การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมสีแดงจีน-ไทย

A Comparative Study of Chinese - Thai Proletariat Literature

中泰红色文学比较研究

ชื่อนักศึกษา

นายวิชาญ ศิริกาญจนโรจน์ (吴鸿源)

รหัสประจำตัว

524036

สาขาวิชา

วรรณคดีจีนสมัยใหม่และร่วมสมัย

ปีการศึกษา

2553

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และสำนักงาน
คณะกรรมการ การอุดมศึกษา ได้ตรวจสอบและอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2553

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณราย แสงวิเชียร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนกพร นุ่มทอง)

จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์เงิน จิงเอวียน)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ศาสตราจารย์สวี จัง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์หลิน อิงเต๋อ)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. นริศ วตินานนท์)

วิทยานิพนธ์

การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมสีแดงไทย-จีน

A Comparative Study of Chinese - Thai Proletariat Literature

中泰红色文学比较研究

ชื่อนักศึกษา

นายวิชาญ ศิริกาญจนโรจน์ (吴鸿源)

รหัสประจำตัว

524036

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์สวี จง

สาขาวิชา

วรรณคดีจีนสมัยใหม่และร่วมสมัย

ปีการศึกษา

2553

บทคัดย่อ

“วรรณกรรมสีแดง”^[1] เป็นวรรณกรรมที่พรรณนาเหตุการณ์ หรือเรื่องราวการต่อสู้เพื่ออิสรภาพของประชาชน ที่เกิดขึ้นในช่วงสถานการณ์ปฏิวัติ เป็นเนื้อหาหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน และรังสรรค์ตัวละครที่มีเอกลักษณ์ของแนวรบแต่ละด้าน การเสนอมุมมองเช่นนี้ มิใช่เฉพาะใน ประเทศจีนหรือประเทศไทยเท่านั้น ในยุคต้นของสหภาพโซเวียต ก็ได้มีการเสนอผลงานทางด้านนี้ ออกมาแล้วไม่น้อย เช่นเรื่อง “แม่” ของแมกซิม กอร์กี (Maxim Gorky) เรื่อง “น้ำหลอมวีรชน” ของ นิโคไล ออสโตรอฟสกี (Nikolai Ostrovsky) วรรณกรรมเหล่านี้ ล้วนส่งผลสะท้อนต่อการสร้างสรรค์ วรรณกรรมสีแดง ในประเทศจีนและไทยอย่างใหญ่หลวง

วรรณกรรมสีแดงของจีน หมายถึง วรรณกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1950-1960 เป็นส่วน ใหญ่ เป็นวรรณกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยอาศัยความคิดชี้นำของทฤษฎีลัทธิมาร์กซ์เลนิน และ ความคิดเหมาเจ๋อตง เป็นวรรณกรรมที่สะท้อน สภาพพัฒนาการของขบวนการปฏิวัติ ภาพการต่อสู้ที่ดุเดือดรุนแรง ความเข็มโหดทารุณของภัยสงคราม และความวิระอาญาของเหล่าวีรชนชาว พรรคคอมมิวนิสต์ ภายใต้สถานการณ์การปกครองของอำนาจรัฐแดง โดยเหล่าบรรดานักเขียนที่ ผ่านการอบรมบ่มเพาะ จากพรรคคอมมิวนิสต์จีน และตั้งอยู่บน พื้นฐานของผู้อ่านอันกว้างใหญ่ไพศาล

วรรณกรรมสีแดงของไทย ก่อกำเนิดขึ้นท่ามกลางอำนาจรัฐเผด็จการสีขาว ในช่วงปี ค.ศ. 1950-1970 เป็นวรรณกรรมที่สะท้อนความไม่พอใจต่อสภาพสังคมที่ไม่เป็นธรรมของประชาชนใน ยุคนั้นและเรื่องราวการต่อสู้ ของชนชั้นล่างผู้ถูกกดขี่ เพื่อปลุกจิตสำนึกเรียกร้องให้คนในสังคม

[1] สีแดงเป็นสัญลักษณ์แห่งการต่อสู้ของขบวนการประชาชน ในเขตที่มีการต่อสู้ที่ ดุเดือดเข้มข้นถูกขนานเรียกว่า “พื้นที่สีแดง” ในเขตที่สามารถสถาปนา อำนาจการปกครองของขบวนการประชาชนเรียกว่า “เขตอำนาจรัฐแดง” สำหรับวรรณกรรมที่สะท้อนการต่อสู้ของประชาชนในประเทศจีน เรียกโดยทั่วไปว่า “วรรณกรรมสีแดง” ซึ่งคล้ายกับ “วรรณกรรมเพื่อชีวิต” “วรรณกรรมการเมือง” หรือ “วรรณกรรมปฏิวัติ” ของไทย ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยขอใช้คำว่า “วรรณกรรมสีแดง” ตามความหมายในภาษาจีน

ลูกขึ้นมาทวงสิทธิ์อันพึงมีพึงได้ และต่อสู้เพื่อชีวิตที่ดีกว่า จึงถูกกีดกันและปิดกั้นจากอำนาจรัฐมา
ทุกยุคสมัย นอกจากถูกจำกัดอยู่ในหมู่ผู้อ่านเพียงวงแคบแล้ว ก็ไม่สามารถเผยแพร่สู่วงกว้าง

การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมสีแดงจีน-ไทย ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการเริ่มต้นศึกษาค้นคว้า เพื่อให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่าง ของวรรณกรรมสีแดงจีน-ไทย อันเกิดจากพื้นฐานภูมิทางสังคม การเมือง วัฒนธรรมของชนชาติ ศาสนาและความเชื่อ และประเพณีนิยม ของทั้งสองประเทศ โดยอาศัยผลงานของนักเขียนที่มีเอกลักษณ์ และเป็นแบบฉบับของทั้งสองประเทศ เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณค่าและผลกระทบที่มีต่อสังคมและแวดวงวรรณกรรม

ผ่านการศึกษาและเปรียบเทียบ เส้นทางการพัฒนาของวรรณกรรมสีแดงจีนไทย เราจะเห็นได้ว่าวรรณกรรมของทั้งสองประเทศ ถึงแม้จะมีพื้นฐานทางสังคมที่แตกต่างกัน แต่ก็มีจุดประสงค์ร่วมกัน คือ วรรณกรรมสีแดง เป็นวรรณกรรมที่สะท้อนเรื่องราวการต่อสู้ ของชนชั้นล่างผู้ถูกกดขี่ เป็นผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นจากจิตใจที่ รักชาติ รักประชาธิปไตย และรักความเป็นธรรมของเหล่านักประพันธ์ที่ได้อาศัยแนวรบด้านวรรณกรรม ส่งเสียงเรียกร้อง ปลุกเร้าจิตสำนึกแห่งการต่อสู้ของผู้ที่ถูกกดขี่ ให้ลุกขึ้นดาโถมเข้าแบกรับภารกิจ ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน

บทวิทยานิพนธ์นี้ใช้วิธีศึกษาแบบวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และการศึกษาผลรวม เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะพิเศษของเนื้อหา แนวความคิด ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและบุคคล ภายใต้พื้นฐาน มิที่แตกต่างของสังคม ยุคสมัย ศาสนาความเชื่อ และวัฒนธรรมชนชาติ โดยแบ่งออกเป็น 3 บทดังนี้

บทที่ 1 วิเคราะห์เบื้องหลังการก่อเกิด และพัฒนาการของวรรณกรรมสีแดง ในประเทศจีน โดยอาศัยผลงานที่มีลักษณะเด่น และเป็นแบบฉบับของนักเขียนคนสำคัญ ๆ แต่ละท่าน

บทที่ 2 ศึกษารายละเอียด การก่อเกิด และพัฒนาการของวรรณกรรมสีแดงในไทย ซึ่งให้เห็นถึงลักษณะพิเศษของเนื้อหา แนวทางความคิด ตลอดจนเทคนิค และวิธีการสร้างสรรค์ของนักประพันธ์ โดยอาศัยความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางการเมือง โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะเวลาที่สำคัญ

บทที่ 3 เป็นการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง ของวรรณกรรมสีแดงจีน-ไทย เช่นสภาพของสังคมและการเมือง ภูมิหลังของนักประพันธ์ ลักษณะพิเศษของตัวละคร ทัศนคติต่อความรักในขบวนการปฏิวัติ ตลอดจนเทคนิคและลีลาในการประพันธ์

คำสำคัญ : วรรณกรรมสีแดง จีน-ไทยเปรียบเทียบ เนื้อหาการปฏิวัติ ภาพลักษณ์ตัวละคร

Thesis Title A Comparative Study of Chinese-Thai Proletariat Literature
By Mr. Vichan Siriganjanarojn
Identification No. 524036
Advisor Professor Xu Zong
Degree Master of Arts (M.A.)
Major Modern and Contemporary Chinese Literature
Academic Year 2010

ABSTRACT

"Proletariat Literature" is a term given to the literature that depicts the story about the struggle of working class people termed the proletariat against the ruling classes during times of uprising & revolution. There is an outpouring of creative works to describe the unique character of each battle and ideology adopted. This perspective of presentation was not only be seen in China or Thailand but it has widely been published in earlier Russian writings e.g. titles; The "Mother" written by Maxim Gorky, and "How The Steel Was Tempered" of Nikolai Ostrovsky. These poetries are greatly impacted to the creation of Chinese and Thai "Proletariat Literature" later on.

"Chinese Proletariat Literature" refers to literature that occurred principally in the period of 1950's to 1960's. In general literary creations heavily influenced by under the main ideological thinking of Karl Marx, Lenin and Mao Tse Tung under the prevailing circumstances termed. Chinese "Proletariate Literature" is writing that reflects the development of the revolutionary movement in each period of transition the intense battle, violence, the cruelty of war, the courage of the victorious hero's of the Communist Party.

Thai "Proletariat Literature" which was born among the white tyrant state power during the year 1950's to 1970's reflected to the disgruntled feeling and the stories of fighting of the Thai working class "proletariat" who were tyrannized by the supreme state power. It aroused the people in the society to call for their rights and to fight for their better lives. Hence it was banned and walled by the state power at all time. It was read by narrowly readers and could not be blazed to the public

This thesis is a comparative study based on research of Chinese-Thai “Proletariat Literature”. It examines the similarities and differences that arise from comparing the prevailing social systems, cultures of the nations, religion and faith based on the works of authors in the two countries during this period. This leads to illustrate the value and impact of these works on the literary circles of society in both countries.

Through both study and comparison of the development path of Chinese-Thai “Proletariat Literature”, we can see that even though the literature of both countries is based on clear social differences, but has a common purpose to reflect the story of the struggle of the oppressed lower class to the ruling class. Characterized & created in a spirit and love of democracy, patriotism and fairness. The authors used their work as a tool to call out to the people to stand up and bare for the great historic mission together.

This thesis uses study analyzes the identification methods and the summarized synthesis. Emphasizes the effect of the works as example the impact of the ideas promulgated in the respective societies under their different backgrounds of historical, social, cultural and nation. This is divided into three chapters as follows:

Chapter 1 Analysis behind the formation and development of “Proletariat Literature” in China based on the features of specific works typical of each writer.

Chapter 2 Detailed study of the formation and development of “Proletariat Literature” in Thailand pointing to the specific outstanding contents, special techniques of presentation using the changes of political circumstances and the creative way of thinking of each author divided into four important periods.

Chapter 3 Comparison of the similarities and the differences of the compositions such as the background of the authors, specialties of the characters, opinions on commitment to the revolution, as well as commentary on the overall techniques and style in the literature.

Keywords : Proletariat Literature , Chinese-Thai comparative , Revolution Theme , Character.

中文题目	中泰红色文学比较研究
研究生姓名	吴鸿源
学号 No.	524036
指导老师	许总教授
学位级别	硕士学位
学科、专业	中国现当代文学
届别、年度	2010

摘 要

红色文学主要是以革命年代发生的故事为题材，塑造了一批从事不同革命活动的典型英雄人物，是围绕着他们所进行的各种革命活动而创作出来的一系列文学作品。这一概念不只是对中国和泰国而言，早在前苏联就曾经创作出很多红色文学作品，如高尔基的《母亲》，奥斯特洛夫斯基的《钢铁是怎样炼成的》等。这些经典的红色文学作品对中国红色文学的创作有着很大的影响。

中国红色文学主要是产生在 20 世纪 50-60 年代，是在马列主义和毛泽东的文艺思想指导下创作的作品，反映着中国革命不同历史时期的发展进程，再现了当时的革命背景、艰苦卓绝、流血牺牲的斗争和炮火连天的战场。它的产生时代背景具有三个特征：有一个统治全国的红色政权，有一批长期接受中国共产党教育的红色作家，有一大批热心的红色读者。

泰国红色文学作品是反映了广大人民对当时社会的不满，揭露了泰国的病态社会，阶级压迫与政治上的腐败，唤起泰国人民为美好的生活而起来斗争。主要是产生在 20 世纪 50-70 年代，当时处于在军人独裁的白色统治之下；其作品被禁止出版发行，除了少数的读者以外，广大读者是看不到的。

本论文在中泰比较文学方面，首次对中泰红色文学进行了比较研究，开拓了中泰红色文学的研究领域，探讨了中泰红色文学的共性与特性，分析了中泰红色文学不同的社会背景，民族文化，宗教

信仰，比较了两国红色文学的主要作品和作家，指出了红色文学的社会意义和文学价值。

通过比较中泰红色文学的产生和发展过程，我们可以看到两国红色文学虽然有着不同的时代背景，但中泰两国的红色文学有着一个共同点，即红色文学反映的主要是被压迫民族和被压迫人民的革命斗争故事，揭露了社会的不平等，地主和资本家的剥削与压迫，政府的独裁专制。可以说红色文学也是底层人民的文学，是革命的文学。两国红色文学的作家都有着共同的革命理想，有着为民主、自由、平等的社会而奋斗的共同理念，有着鼓舞和唤醒民众为真理而斗争的共同历史使命，有着为人民而创作的共同责任感。

本论文采取了比较分析和综合研究的方法，探索了在不同社会制度、不同民族、不同文化和不同时代背景下，两国红色文学在文学创作上的特点，剖析了这些文学作品的思想意义和社会意义。本论文共分为三章：

第一章：综述了中国红色文学的产生与内容特色，列举了具有代表性的中国红色文学作品和主要作家的文学创作。

第二章：阐述了泰国红色文学的产生与发展过程，指出了泰国红色文学的三个时期，分析了泰国红色文学产生前后的四个不同的发展演变阶段。这一章还剖析了具有代表性的红色文学作品和作家，探讨了这些文学作品的写作特点，描写手法和思想内容。

第三章：对中泰红色文学之异同进行平行研究，主要对比分析了中泰红色文学产生的时代背景，作者的不同人生经历。本章还对中泰红色文学作品的内容特色与人物形象进行了比较分析，探讨了中泰红色文学作品中的爱情意识形态，分析了两国红色文学作品在革命与爱情的关系上的描写特点和表现手法。

关键词：红色文学；中泰比较；革命题材；人物形象

引 言

文学是人类用语言文字将生活中的奋斗经历和社会的发展过程，通过文学家的想象、塑造、描绘与加工提炼而创作出来的作品，它是反映社会情况的一面镜子，是社会上层建筑的组成部分。文学家通过自己对社会的观察、认识和了解，塑造一些典型人物或描写一些自然场景，把自己的情感和想象融入在文学作品中。在不同的时代，不同的政治制度，不同的民族文化，不同的思想意识和不同的创作视角，都会产生不同的文学作品。文学作品既能供于娱乐，也能对人们的思想、信仰和价值观念产生影响作用。在历史上，常有某个时代的统治阶级或权势者，会对某一类文学作品进行干涉、限制和禁止。因此某一种文学是否能自由地发展，与当时的政治状态有着很大的关联。读者可以通过阅读、研究和探讨某一时期的文学作品，从中感受到当时的时代气息，一定的政治生态，人文环境和思想意识，所以说文学是反映社会的一面镜子。而产生在中国和泰国的红色文学，就是发生在中国和泰国的特定年代的、具有时代特点的文学。

红色文学主要是以革命年代发生的故事为题材，塑造了一批从事不同革命活动的典型的英雄人物，是围绕着他们所进行的各种革命活动而创作出来的一系列文学作品。这一概念的提出主要是针对中国红色文学而言。但红色文学作品并不是只产生在中国，在前苏联就曾经创作出很多红色文学作品，从高尔基的《母亲》到绥拉菲莫维奇的《铁流》，从法捷耶夫的《毁灭》、《青年近卫军》到奥斯特洛夫斯基的《钢铁是怎样炼成的》等等。这些经典的红色文学作品对中国红色文学的创作有着很大的影响。

中国红色文学主要是产生在 20 世纪 50-60 年代，是在马列主义和毛泽东的文艺思想指导下创作出来的。红色文学主要产生的时代背景具有三个特征：有一个统治全国的红色政权，有一批长期接受中国共产党教育的红色作家，有一大批的红色读者，即红色政权，红色作家和热心的红色读者。

像苏联红色文学影响过中国红色文学一样，中国红色文学也影响过泰国红色文学。泰国红色文学主要产生在 20 世纪 50-70 年代，当时处于在军人独裁的白色统治之下；其作品被禁止出版发行；除了少数读者以外，对广大读者的影响也是不大的，这就是泰国红色文学产生的时代背景的三个特征。

本论文在中泰比较文学方面，首次对中泰红色文学进行了比较研究，开拓了中泰红色文学的研究领域，探讨了中泰红色文学的共性与特性，分析了中泰红色文学不同的社会背景，民族文化，风俗习惯和宗教信仰，比较了两国红色文学的主要作品和作家，指出了红色文学的社会意义和文学价值。

通过中泰红色文学的比较研究，我们可以看到中泰两国红色文学虽然有着不同的时代背景，政治制度、民族文化、宗教信仰，却有着一个共同点，即红色文学所反映的主要是被压迫民族和被压迫人民的革命斗争故事，揭露了社会的不平等，地主和资本家的剥削与压迫，和政府的独裁专制。可以说红色文学也是底层人民的文学，是革命的文学。两国红色文学的作家都有着共同的革命理想，有着为民主、自由、平等的社会而奋斗的共同理念，有着鼓舞和唤醒民众为真理而斗争的共同历史使命，有着为人民而创作的共同责任感。

开展中泰红色文学的比较研究，具有特殊的学术价值和社会意义。本论文的课题研究主要在以下几个方面：

- 一、开拓了中泰两国红色文学比较研究的领域
- 二、着重分析了中泰红色文学的共同点和不同点
- 三、对比研究了其主要文学的创作背景，揭示了其文学作品中的内容特色，人物形象，思想特征和创造特点。

本论文采取了比较分析平行研究和综合的方法，探索了在不同社会制度、不同民族、不同文化和不同时代背景之下，两国红色文学在文学创作上的特点，剖析了这些文学作品的思想意义和社会意义。

据所掌握的资料来看，已有不少学者对中国红色文学进行了研究。如暨南大学宋剑华的论文《红色文学经典的历史范本——论蒋光慈〈咆哮了的土地〉的文本价值与后世影响》^[1]。龚敏律等的论文《红色文学经典现代阅读的意义

[1] 宋剑华. 红色文学经典的历史范本——论蒋光慈《咆哮了的土地》的文本价值与后世影响[J]. 河北学刊, 2008. (28. 5).

(笔谈)》^[1]，山东大学肖晶的硕士论文《革命文学与女性形象的塑造》^[2]中国社会科学院王智慧的博士论文《二十世纪二十年代“革命文学”综论》^[3]，厦门大学李永奇的硕士论文《革命文学的兴起与新文学的转向》^[4]。但是目前对泰国红色文学的研究还似乎是一个空白，更没有开展对中泰红色文学的比较研究。因此本论文选择中泰国红色文学的比较研究是具有创新性的。

中国红色文学描写了中国革命不同历史时期的发展进程，再现了当时的革命背景，艰苦卓绝、流血牺牲的斗争和炮火连天的战场，以及轰轰烈烈的社会主义建设事业。而泰国红色文学作品则反映了作者对当时社会的不满，他们用现实主义的手法揭露了泰国的病态社会，阶级压迫与政治上的腐败，唤起泰国人民为美好的生活而起来斗争。

对中泰红色文学的比较研究，不仅可以使我们了解中泰两国不同的社会制度，文化背景，宗教信仰，而且还可以使我们了解过去革命年代所发生的事情，通过作品让读者认识那些为革命理想和进步事业而斗争的英雄人物。中泰红色文学承担了特殊的历史任务，在两国现当代文学史上占有重要的地位，在社会上和文学发展上都产生了影响作用，展现出了本身的文学价值和社会意义。

[1] 龚敏律. 红色文学经典现代阅读的意义[N]. 琼州大学学报, 2003.
[2] 肖晶. 革命文学与女性形象的塑造[D]. 山东大学, 2007.
[3] 王智慧. 二十世纪二十年代革命文学”综论[D]. 中国社会科学院, 2002.
[4] 李永奇. 革命文学的兴起与新文学的转向[D]. 厦门大学, 2008.